

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1999-2000

14 SEPTEMBRE 2000

Proposition de loi portant diverses mesures structurelles tendant à résorber l'arriéré judiciaire en matière civile

(Déposée par Mme Clotilde Nyssens)

DÉVELOPPEMENTS

La loi du 9 juillet 1997 (*Moniteur belge* du 13 août) contient essentiellement des mesures «temporaires» en vue de résorber l'arriéré judiciaire dans les cours d'appel, puisqu'elle vise à créer pour une durée limitée, fixée par le Roi, des chambres supplémentaires près lesdites cours.

Nous sommes convaincus que ces mesures limitées dans le temps ne suffiront pas pour résoudre le problème gravissime de l'arriéré pesant sur bon nombre de juridictions civiles, d'autant plus qu'elles n'ont aucun impact sur le flux des affaires introduites en amont, soit en première instance.

Récemment, sous la direction de R.O. Dalcq, un numéro entier du *Journal des tribunaux* fut consacré à l'arriéré judiciaire reprenant d'une part des statistiques fort intéressantes relatives aux activités des tribunaux et des cours d'appel et, d'autre part, préconisant une série de propositions visant à porter remède à l'engorgement des juridictions (*JT*, 1er mars 1997, pp. 137 à 161).

Il est certain que cet encombrement ne fera qu'augmenter si le législateur, d'une part, et les acteurs de la Justice, d'autre part, ne prennent pas d'urgence des mesures structurelles efficaces.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1999-2000

14 SEPTEMBER 2000

Wetsvoorstel houdende diverse structurele maatregelen teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken in burgerlijke zaken

(Ingediend door mevrouw Clotilde Nyssens)

TOELICHTING

De wet van 9 juli 1997 (*Belgisch Staatsblad* van 13 augustus) bevat vooral «tijdelijke» maatregelen die ertoe strekken de gerechtelijke achterstand bij de hoven van beroep weg te werken. Zij beoogt immers de oprichting van aanvullende kamers bij de genoemde hoven voor een beperkte duur bepaald door de Koning.

Wij zijn ervan overtuigd dat die in de tijd beperkte maatregelen niet zullen volstaan om de zeer ernstige achterstand bij de burgerlijke rechtbanken weg te werken, temeer daar zij geen enkele invloed hebben op de toevloed van zaken die reeds werden ingeleid in een eerder stadium, met name in eerste aanleg.

Onlangs wijdde het *Journal des tribunaux*, onder leiding van R.O. Dalcq, een volledig nummer aan de gerechtelijke achterstand. Enerzijds bevatte het zeer interessante statistieken over de activiteiten van de rechtbanken en hoven van beroep; anderzijds werden een aantal voorstellen gedaan om de overbelasting van de rechtbanken te verhelpen. (*JT*, 1 maart 1997, blz. 137 tot 161).

Het staat vast dat die overbelasting nog zal toenemen indien de wetgever en het gerecht niet dringend doeltreffende structurele maatregelen nemen.

Comme le suggère la rédaction du *Journal des tribunaux* «toute amélioration de la situation exige une plus grande collaboration sur le plan humain entre avocats et magistrats, mais aussi entre les chefs de corps et les magistrats qui sont soumis à leurs directives ou décisions. Il faut plus de confiance entre les partenaires de la Justice, plus de collaboration entre ceux qui dirigent et ceux qui exécutent; il faut responsabiliser ces derniers».

Certes, la confiance, la collaboration, la responsabilisation ne se décrètent pas. Elles sont le fruit d'un travail d'équipe, animé par une même volonté, celle d'assurer un service optimal aux justiciables en utilisant des méthodes de gestion modernes, avec des moyens humains et matériels adaptés.

Néanmoins, nous pensons que l'efficacité de la Justice peut être améliorée par une série de mesures législatives ayant un impact sur le comportement des acteurs et notamment par celles suggérées dans ledit *Journal des tribunaux*.

Le texte que nous proposons tend à les traduire sous forme de modifications du Code judiciaire.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Cette disposition vise à instituer un ou plusieurs juges de la mise en état des affaires par juridiction dont la mission serait de traiter toutes les requêtes fondées sur l'article 747, §§ 2, et suivants du Code judiciaire, de veiller à une juste répartition des affaires entre les différentes chambres, de fixer des délais raisonnables pour l'instruction des affaires en fonction de la date de fixation disponible. Suivant l'importance de la juridiction, ce rôle reviendrait au président ou à un ou plusieurs magistrats désignés à cet effet par lui.

Article 3

En vue d'accélérer la procédure, il y a lieu d'obliger les parties à constituer leur dossier au plus vite: les pièces non reprises à l'inventaire déposé au greffe au plus tard au moment de la fixation seront rejetées des débats.

De redactie van het *Journal des Tribunaux* stipt aan dat de toestand pas zal verbeteren indien op menselijk vlak een nauwere samenwerking tot stand komt tussen de advocaten en de magistraten, maar ook tussen de korpschefs en de magistraten die hun richtlijnen of beslissingen moeten naleven. Er moet meer vertrouwen groeien tussen de partners binnen het gerecht en er moet gestreefd worden naar een intensere samenwerking tussen de leiding en de uitvoerders; die laatste moet meer verantwoordelijkheidszin worden bijgebracht.

Vanzelfsprekend kunnen vertrouwen, samenwerking en verantwoordelijkheidszin niet bij wet worden opgelegd. Zij zijn het resultaat van teamwerk, waarbij iedereen bezielde wordt door een zelfde wil: die om de rechtzoekende een optimale dienstverlening te waarborgen door gebruikmaking van moderne managementtechnieken en de inschakeling van de passende personele en materiële middelen.

Niettemin denken wij dat de doeltreffendheid van het gerecht kan worden opgevoerd via een reeks wettelijke maatregelen die van invloed zijn op de houding van het gerecht en, met name, via de maatregelen die in het *Journal des Tribunaux* worden gesuggereerd.

De tekst die wij voorstellen heeft tot doel die maatregelen om te vormen tot wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Deze bepaling beoogt de aanwijzing per rechtbank van een of meer rechters van ingereedheidbrenging van zaken. Hun taak moet erin bestaan alle vorderingen op grond van artikel 747, § 2, en volgende van het Gerechtelijk Wetboek te behandelen, toe te zien op een adequate verdeling van de zaken tussen de verschillende kamers, en redelijke termijnen vast te leggen voor het onderzoek van de zaken, rekening houdend met de beschikbare rechtsdagen. Naar gelang van de belangrijkheid van de rechtbank komt die taak ofwel de voorzitter toe, ofwel een of meer magistraten die hij daartoe aanwijst.

Artikel 3

Teneinde de procedure te versnellen, moeten de partijen ertoe worden verplicht hun dossier zo spoedig mogelijk samen te stellen: stukken die niet zijn opgenomen in de inventaris die uiterlijk op de rechtsdag op de griffie werd neergelegd, zullen uit de debatten worden geweerd.

Article 4

Cette disposition vise à encourager la fixation des délais pour conclure à l'audience d'introduction si le demandeur le souhaite. Dans sa version actuelle, la procédure écrite de l'article 747, § 2, est trop lourde. Concrètement, le demandeur peut requérir à l'audience d'introduction qu'un débat ait lieu sur les délais pour conclure et que ceux-ci soient fixés sur-le-champ, le greffe fixant un peu plus tard une date de plaidoiries en tenant compte des délais fixés.

Article 5

Cet article vise à généraliser l'utilisation de la procédure écrite dans les matières civiles; cette disposition révolutionnaire heurtera sans doute les mentalités mais, étant donné l'encombrement des juridictions, il est indispensable de revoir énergiquement l'utilisation du temps des audiences: les plaidoiries sont souvent trop longues, les dossiers mal préparés par les parties et les affaires non préparées par les magistrats. Si l'article 742 du Code judiciaire a prévu le dépôt des conclusions au greffe, ce n'est pas uniquement pour permettre au greffier de vérifier si l'affaire est en état, c'est pour permettre au magistrat d'en prendre connaissance avant l'audience.

Le temps de l'audience devrait être consacré aux seules explications par les parties de points sur lesquels le juge demanderait des éclaircissements, la procédure écrite l'ayant suffisamment éclairé pour le surplus.

En outre, l'article proposé supprime l'exigence des pièces «enliassées» mais il maintient l'obligation de les inventorier.

Article 6

Cette disposition vise à préciser que le délai d'un mois dans lequel le juge doit prononcer son jugement n'est pas suspendu par les vacances judiciaires.

Cette modification tend à porter remède à une mauvaise habitude prise par beaucoup de magistrats qui remettent à la fin du mois de septembre les prononcés des affaires plaidées en juin.

Article 7

Les conclusions des parties sont souvent trop nombreuses. Il n'est pas rare de voir les conclusions additionnelles se multiplier exagérément. En vue de faciliter le travail du juge, il y a lieu de prévoir que ce dernier ne sera contraint de répondre qu'aux seuls

Artikel 4

Deze bepaling wil het vaststellen van termijnen om conclusie te nemen stimuleren tijdens de inleidende zitting indien de eiser dat wenst. De huidige schriftelijke procedure, zoals die in artikel 747, § 2, is vastgelegd, is te log. Concreet kan de eiser tijdens de inleidende zitting vorderen dat er een debat komt over de termijnen om conclusie te nemen, en dat die termijnen terstond worden vastgesteld. Rekening houdend met de vastgestelde termijnen, zal de griffier vervolgens bepalen op welke datum de pleidooien zullen plaatshebben.

Artikel 5

Dit artikel beoogt de veralgemening van het gebruik van de schriftelijke procedure in burgerlijke zaken. Die revolutionaire bepaling staat ongetwijfeld haaks op de huidige mentaliteit, maar gelet op de overbelasting van de rechtbanken is een ingrijpende herziening van de tijdsbesteding tijdens de zittingen noodzakelijk. Zo vormen de te lange pleidooien een probleem, maar ook de slechte voorbereiding van de dossiers door de partijen en het gebrek aan voorbereiding door de magistraten. Artikel 742 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet in het neerleggen van conclusies op de griffie, niet alleen om de griffier in staat te stellen na te gaan of de zaak in gereedheid is gebracht, maar ook om de magistraat de mogelijkheid te bieden er vóór de zitting kennis van te nemen.

De zitting zou uitsluitend gewijd moeten zijn aan de nadere toelichting door de partijen van de punten waarover de magistraat meer opheldering wil. Het overige is hem immers al voldoende toegelicht tijdens de schriftelijke procedure.

Bovendien schrapt het voorgestelde artikel de verplichting om de stukken te bundelen, al zal er nog steeds een inventaris van moeten worden opgemaakt.

Artikel 6

Volgens deze bepaling wordt de termijn van een maand tijdens welke de rechter zijn vonnis moet wijzen, niet geschorst door de gerechtelijke vakantie.

Die bepaling moet een einde maken aan de slechte gewoonte van vele magistraten om de uitspraak in zaken die in juni werden bepleit, uit te stellen tot eind september.

Artikel 7

Vaak dienen de partijen te veel conclusies in. Niet zelden loopt het aantal aanvullende conclusies overdreven hoog op. Het is de bedoeling het werk van de rechter te vergemakkelijken: hij zal enkel nog moeten antwoorden op de middelen die in de synthesecon-

moyens repris dans des conclusions de synthèse lorsqu'il y a plus de deux conclusions par partie.

Article 8

En vue d'épargner du temps aux plaideurs, il y a lieu de prévoir que les fixations seront désormais prévues une heure précise. Seule la preuve d'un cas de force majeure permettra d'éviter la sanction du défaut. Ce régime de fixation à heure est déjà pratiqué dans certaines juridictions.

Article 9

Cette disposition vise à assurer un meilleur contrôle du juge sur les experts en vue d'accélérer le déroulement des expertises.

Ceux-ci devront désormais adresser régulièrement au juge un rapport sur l'état d'avancement de leurs travaux. Les parties pourront réagir à ces rapports, à la suite de quoi le juge, dans un délai déterminé, adressera aux experts et aux parties les recommandations qu'il estime utiles.

L'article proposé prévoit également des sanctions en cas de non-respect par l'expert du délai prévu pour le dépôt de son rapport.

Article 10

Cet article prévoit une sanction dans le cas où l'expert n'accepte pas que les provisions soient versées au greffe.

Article 11

Trop d'experts sont surchargés. Il convient de porter remède à cette surcharge en prévoyant qu'une liste de l'ensemble des désignations de chaque expert puisse être établie.

Cette liste devrait pouvoir être centralisée et consultée au greffe.

Article 12

En vue de dissuader les parties d'interjeter appel de la décision trop facilement, le texte proposé vise à obliger la partie appelante à consigner les dépens de première instance et d'appel, la consignation étant libérée une fois la décision d'appel rendue.

Article 13

Cette disposition vise à mieux lutter contre les usages abusifs de l'appel.

clusies staan vermeld, indien er meer dan twee conclusies per partij zijn.

Artikel 8

Om het werk van de pleiters sneller te doen verlopen, moet voor de dagbepaling voortaan een nauwkeurig tijdstip worden vastgelegd. De sanctie van verstek kan enkel worden ontlopen indien men overmacht kan bewijzen. Sommige rechtbanken passen dit stelsel van dagbepaling op een nauwkeurig tijdstip reeds toe.

Artikel 9

Deze bepaling beoogt een betere controle van de rechter op de deskundigen, zodat de deskundigenonderzoeken sneller kunnen verlopen.

Voortaan moeten de deskundigen de rechters geregeld een verslag bezorgen over de voortgang van hun werkzaamheden. De partijen zullen op die verslagen kunnen reageren. Vervolgens zal de rechter de deskundigen en de partijen, binnen een vastgestelde termijn, de aanbevelingen doen die hij nodig acht.

Het voorgestelde artikel voorziet ook in sancties bij niet-naleving door de deskundige van de termijn die voor de indiening van zijn verslag werd vastgesteld.

Artikel 10

Dit artikel voorziet in een sanctie ingeval de deskundige niet wil dat de voorschotten op de griffie worden gestort.

Artikel 11

Te veel deskundigen geraken niet meer door hun werk. Die overbelasting moet worden verholpen door middel van een lijst die voor iedere deskundige vermeldt voor welke zaken hij reeds is aangewezen.

Die lijst zou centraal moeten kunnen worden bewaard en op de griffie ter inzage liggen.

Artikel 12

Teneinde de partijen ervan te weerhouden al te gemakkelijk hoger beroep tegen de beslissing in te stellen, verplicht de voorgestelde tekst de eiser ertoe de kosten van eerste aanleg en hoger beroep op de griffie in consignatie te geven. De consignatie wordt bevrijd zodra het vonnis in beroep is gewezen.

Artikel 13

Deze bepaling strekt ertoe de strijd aan te binden tegen het oneigenlijk gebruik van hoger beroep.

L'article 1072*bis* du Code judiciaire contient une disposition visant à pénaliser les appels téméraires et vexatoires en prévoyant que ceux-ci peuvent faire, d'une part, l'objet de condamnations à des dommages et intérêts demandés par une partie et d'autre part, d'amendes.

Le texte proposé vise à éviter tout retard dans la procédure: le juge d'appel doit statuer tant sur les dommages et intérêts que sur l'amende par la même décision et sans reporter ces points à une audience ultérieure. La partie qui demande des dommages et intérêts pour appel téméraire et vexatoire pourra demander en même temps que le juge d'appel statue sur l'amende.

Article 14

En vue de remédier aux conséquences dommageables les plus criantes de la lenteur de la Justice pour les justiciables, il y a lieu de recourir davantage à l'exécution provisoire de la décision du premier degré.

Lorsque le principe d'une indemnisation ou d'un paiement n'est pas contesté ou ne l'est manifestement que pour la forme, l'exécution provisoire devrait être accordée avec dispense de cantonnement.

Clotilde NYSENS.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution, à l'exception de l'article 2 qui règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 88, § 2, du Code judiciaire, modifié par la loi du 15 juillet 1970, l'alinéa suivant est inséré avant l'alinéa 1er:

«Le président du tribunal ou un ou plusieurs juges désignés par celui-ci à cette seule fin est juge de la mise en état des affaires. Il statue sur toutes les requêtes fondées sur les articles 747, § 2 et 748, il veille à une

Artikel 1072*bis* van het Gerechtelijk Wetboek bevat een bepaling die ertoe strekt tergend en roekeloos hoger beroep te bestraffen door enerzijds te voorzien in de veroordeling tot door een partij gevraagde schadevergoeding en anderzijds in geldboetes.

De voorgestelde tekst strekt ertoe iedere achterstand in de procedure te voorkomen: de rechter in hoger beroep moet in dezelfde beslissing zowel over de schadevergoeding als over de geldboete uitspraak doen, zonder die punten tot een latere zitting te verdragen. De partij die schadevergoeding wegens tergend of roekeloos hoger beroep eist, kan tegelijkertijd vorderen dat de rechter in hoger beroep uitspraak doet over de geldboete.

Artikel 14

Teneinde de meest opvallende nadelige gevolgen van de trage werking van het gerecht voor de rechtzoekenden weg te werken, zou vaker een beroep moeten worden gedaan op de voorlopige tenuitvoerlegging van de beslissing in eerste aanleg.

Wanneer het beginsel van een schadeloosstelling of een betaling niet wordt betwist of duidelijk louter voor de vorm wordt betwist, zou de voorlopige tenuitvoerlegging met vrijstelling van kantonnement moeten worden toegestaan.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet, met uitzondering van artikel 2, dat een aangelegenheid regelt als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 88, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 15 juli 1970, wordt vóór het eerste lid het volgende lid ingevoegd:

«Het staat aan de voorzitter van de rechtbank of aan een of meer door hem alleen daartoe aangewezen rechters de zaken in gereedheid te brengen. Hij doet uitspraak op alle verzoekschriften die gegrond zijn op

juste répartition des affaires entre les différentes chambres, il fixe des délais raisonnables pour l'instruction des affaires.»

Art. 3

L'article 721, alinéa 3, du même Code, est complété comme suit:

«Les pièces non reprises à l'inventaire déposé au greffe au plus tard au moment de la fixation seront écartées des débats.»

Art. 4

À l'article 747, § 2, du même Code, modifié par les lois du 3 août 1992 et du 23 mars 1995, sont apportées les modifications suivantes:

1° l'alinéa 1er est remplacé par l'alinéa suivant:

«Les délais pour conclure peuvent être fixés sur le champ, à l'audience d'introduction, à défaut d'accord des parties et si la partie demanderesse le requiert, par le juge saisi, les parties ayant été entendues»;

2° les alinéas 2, 3 et 4 sont supprimés;

3° le cinquième alinéa est remplacé par l'alinéa suivant:

«Le greffier fixe la date de l'audience des plaidoires en tenant compte des délais fixés pour conclure.»

Art. 5

À l'article 755, alinéa 1er, du même Code, modifié par la loi du 3 août 1992, sont apportées les modifications suivantes:

1° la première phrase est remplacée par la phrase suivante:

«En matière civile, les parties ou leurs avocats recourent à la procédure écrite»;

2° dans la deuxième phrase, les mots «En ce cas» et le mot «, enliassés» sont supprimés.

Art. 6

Dans l'article 770 du même Code, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1er et 2:

«Ce délai n'est pas suspendu durant les vacances judiciaires visées à l'article 334, alinéa 1er.»

de artikelen 747, § 2, en 748, hij ziet toe op een passende verdeling van de zaken onder de verschillende kamers en stelt redelijke termijnen vast voor de behandeling van de zaken.»

Art. 3

Artikel 721, derde lid, van hetzelfde Wetboek, wordt aangevuld als volgt:

«De stukken die niet zijn opgenomen in de inventaris die uiterlijk op de rechtsdag ter griffie wordt neergelegd, worden uit de debatten geweerd.»

Art. 4

In artikel 747, § 2, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 3 augustus 1992 en 23 maart 1995, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt vervangen door het volgende lid:

«De termijnen om conclusie te nemen kunnen terstond worden bepaald, op de inleidende zitting, bij gebreke van instemming van de partijen en als de eisende partij het vordert, door de met de zaak belaste rechter, de partijen gehoord»;

2° het tweede, derde en vierde lid vervallen;

3° het vijfde lid wordt vervangen door het volgende lid:

«De griffier bepaalt de rechtsdag, rekening houdend met de bepaalde conclusietermijnen.»

Art. 5

In artikel 755, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 3 augustus 1992, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de eerste zin wordt vervangen door de volgende zin:

«In burgerlijke zaken volgen de partijen of hun advocaten de schriftelijke rechtspleging.»;

2° in de tweede zin worden de woorden «gebundeld en» geschrapt.

Art. 6

In artikel 770 van hetzelfde Wetboek wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd:

«Die termijn wordt niet geschorst tijdens de gerechtelijke vakantie bedoeld in het eerste lid van artikel 334.»

Art. 7

L'article 780, alinéa 1er, 3°, du même Code est complété par ce qui suit :

«et dans le cas où il y a plus de deux conclusions par partie, la réponse aux seules conclusions de synthèse».

Art. 8

Dans l'article 804, alinéa 1er, du même Code, modifié par la loi du 3 août 1992, les mots «et à l'heure» sont insérés entre le mot «audience» et les mots «à laquelle», et les mots «sauf si celle-ci apporte la preuve qu'un cas de force majeure l'a empêché de comparaître» sont insérés après les mots «requis contre elle».

Art. 9

L'article 973 du même Code est complété par les alinéas suivants :

«Les experts adressent tous les six mois un rapport d'avancement de leurs travaux au juge et aux avocats des parties.

S'ils ne respectent pas le délai susdit, le greffe leur adresse un rappel. Si ce rappel est laissé sans suite pendant plus d'un mois, le juge qui a désigné l'expert peut le décharger de sa mission.

Après avoir pris connaissance des observations éventuelles des parties, formulées dans un délai de 15 jours suivant la réception du rapport, le juge l'approuve et adresse aux experts et aux avocats des parties les recommandations utiles à leur mission.»

Art. 10

L'article 990, alinéa 2, du même Code est complété par la phrase suivante :

«L'expert qui n'accepte pas que les provisions soient versées au greffe est déchargé de sa mission par le juge qui l'a désigné.»

Art. 11

L'article 991 du même Code, est complété par l'alinéa suivant :

«Ils établissent également tous les six mois une liste de l'ensemble des désignations de chaque expert en indiquant l'état d'avancement de leurs travaux.»

Art. 7

Artikel 780, eerste lid, 3, van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met wat volgt :

«en ingeval er meer dan twee conclusies per partij zijn, het antwoord op de syntheseconclusies alleen».

Art. 8

In artikel 804, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 3 augustus 1992 worden de woorden «en op het tijdstip» ingevoegd tussen het woord «zitting» en het woord «waarop» en worden de woorden «behalve indien zij het bewijs levert dat overmacht haar heeft verhinderd te verschijnen» ingevoegd na de woorden «worden gevorderd».

Art. 9

Artikel 973 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende leden :

«De deskundigen bezorgen de rechter en de advocaten van de partijen om de zes maanden een verslag over de voortgang van hun werkzaamheden.

Indien ze de voornoemde termijn niet naleven, stuurt de griffier hun een rappel. Als dat rappel gedurende meer dan een maand zonder gevolg blijft, kan de rechter die de deskundige heeft aangewezen, hem van zijn opdracht ontheffen.

Na kennisneming van de eventuele opmerkingen van de partijen, die binnen een termijn van vijftien dagen te rekenen van de ontvangst van het verslag moeten worden medegedeeld, keurt de rechter het goed en doet hij de deskundigen en de advocaten van de partijen de voor hun opdracht dienstige aanbevelingen.»

Art. 10

Artikel 990, tweede lid, van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende zin :

«De deskundige die niet aanvaardt dat het voorschot op de griffie wordt gestort, wordt door de rechter die hem heeft aangewezen van zijn opdracht ontheven.»

Art. 11

Artikel 991 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid :

«Tevens maken zij om de zes maanden een lijst op die voor iedere deskundige de aangewezen onderzoeken en de stand van hun werkzaamheden vermeldt.»

Art. 12

L'article 1060 du même Code, modifié par la loi du 3 août 1992, est complété par l'alinéa suivant :

«L'acte d'appel est également nul si l'appelant n'a pas consigné les dépens de la première instance et de l'appel.»

Art. 13

À l'article 1072*bis* du même Code, inséré par la loi du 3 août 1992, sont apportées les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 1er, les mots «, sans réouverture des débats,» sont insérés entre le mot «décision» et les mots «sur les dommages et intérêts»;

2° l'alinéa 1er est complété par les mots «et sur l'amende pour appel principal téméraire ou vexatoire pouvant être justifiée»;

3° le deuxième alinéa est supprimé.

Art. 14

Dans l'article 1398 du même Code, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1er et 2 :

«Le juge l'accorde avec dispense de cantonnement notamment lorsque le principe de l'indemnisation ou du paiement n'est pas contesté par les parties, à concurrence de la somme qui paraît incontestablement due.»

Clotilde NYSENS.

Art. 12

Artikel 1060 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 3 augustus 1992, wordt aangevuld met het volgende lid :

«De akte van hoger beroep heeft evenmin gevolg indien de eiser de kosten van eerste aanleg en van hoger beroep niet in consignatie heeft gegeven.»

Art. 13

In artikel 1072*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 3 augustus 1992, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden «, zonder de debatten te heropenen,» ingevoegd tussen het woord «beslissing» en het woord «uitspraak»;

2° het eerste lid wordt aangevuld met de woorden «en over de geldboete wegens tergend of roekeloos hoger beroep die kan worden verantwoord»;

3° het tweede lid wordt weggelaten.

Art. 14

In artikel 1398 van hetzelfde Wetboek wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd :

«De rechter staat ze toe met vrijstelling van cantonnement inzonderheid wanneer de schadeloosstelling of de betaling niet door de partijen betwist is, ten bedrage van de geldsom die onbetwistbaar verschuldigd blijkt te zijn.»